द्विष उपासते तस्मात्ते सर्व्वमायुर्यन्ति" ता० २,१५,४, "करद्विषोनाम गोत्रभेदाः शाखिभेदा वा" भा० ।

करन्धम पु० करं धमति ध्मा—खश् मुम् च । १इक्ष्वाकुवंश्ये खनीनेत्रपुत्रे सुवर्चोनृपे तस्य तन्नामनिरुक्तिः भा० आश्व० ४अ०।"खनीनेत्रस्य दुर्वृत्ततामुक्त्वा "तमपास्य च तद्राज्ये तस्य पुत्रं सुवर्चसम् । अभ्यषिञ्चन्त राजेन्द्र ! मुदिताह्यभवस्तदा । स पितुर्विक्रियां दृष्ट्वा राज्यान्निरसनं तथा । नियतोवर्त्तयामास प्रजाहितचिकीर्षया । ब्रह्मण्यः सत्यवादी च शुचिः शमदमान्वितः । प्रजास्तञ्चान्वरज्यन्त धर्मनित्यं मनीषिणम् । तस्य धर्म्मप्रवृत्तस्य व्यशीर्य्यत् कोषवाहनम् । तं क्षीणकोषं सामन्ताः समन्तात् पर्य्यपीडयन् । स पीड्यमानो बहुभिः क्षीणकोषाश्ववाहनः । आर्त्तिमार्च्छत् परां राजा सह भृत्यैः पुरेण च । न चैनमभिहन्तुं ते शक्नुवन्ति बलक्षये । स प्रवृत्तो हि राजा स धर्मनित्यो युधिष्ठिर ! । यदा च परमामार्त्तिं गतोऽसौ सपुरो नृपः । ततः प्रदध्मौ स करं प्रादुरासीत्ततोवरम् । ततस्तानजयत् सर्वान् प्रत्यमित्रान्नराधिपान् । एतस्मात् कारणाद्राजन् ! विश्रुतः स करन्धमः । तस्य कारन्धमः पुत्रस्त्रेतायुगमुखेऽभवत्" २पाणिन्धमे मुखमारुतप्रयोगेन हस्ताध्मायकमात्रे त्रि०।

करन्धय त्रि० करं धयति धे—खश् मुम् च । हस्तलेहके ।

करन्यास पु० करे करावयवे न्यासः । तन्त्रोक्तमन्त्रभेदेन अङ्गुष्ठतर्ज्जनीमध्यमानामाकनिष्ठकतरतलपृष्ठेषु न्यासभेदे "अङ्गन्यासः करन्यासो बीजन्यासस्तथैव च" वटुकस्त० ।

करपत्त्र न० करात् पतति—पत—ष्ट्रन् । (करात) १क्रकचे दारुभेदके अस्त्रभेदे अमरः । "स्फुटञ्च पत्त्रैः करपत्त्रमूर्त्तिभिर्वियोगहृद्दारुणि दारुणायसे" नैष० केतकवर्णने । तच्च सुश्रुतोक्तशस्त्रभेदः । तत्र हि "विंशतिः शस्त्राणि"इत्युद्दिश्य "मण्डलाग्रकरपत्रेत्यादिना" विभज्य "तत्र मण्डलाग्रकरपत्रे स्यातां छेदने भेदने चेति"तस्योपयोग उक्तः । करावेव पत्त्रं वाहनं यत्र । २जलक्रीडायाम् जटाधरः। तत्र हि हस्ताभ्यां जलमुत्तोल्य परस्परं क्रीड्यते ।

करपत्त्रवत् पु०करपत्त्रं तदाकारः पत्त्रवृन्तेऽस्त्यस्य मतुप् मस्य वः । तालवृक्षे शब्दच०।

करपत्त्रिका स्त्री करौ पत्त्रमिव वाहनमस्याः कप् अत इत्त्वम् । जलक्रीडायां जटा० । हस्ताभ्यां जलोत्तोलनेन अन्योन्यं तत्क्रीडारचनात्तस्यास्तथात्वम् ।

करपर्ण पु० करः हस्त इव पर्णं यस्य । (भ्येट) १भिण्डातकवृक्षे २रक्तैरण्डे च (लालभेरण्डा) राजनिघण्टुः ।

करपल्लव पु० करस्य पल्लव इव । १अङ्गुलौ । करः पल्लव इव रक्तत्वात् । २करकिलये । "करपल्लवसङ्गीनि तैरस्मान् रक्ष सर्वतः" देवीमा० ।

करपात्र न० करः पात्रमिव यत्र । १जलक्रीड़ाभेदे हारा० कररूपेणैव पात्रेण जलोत्तोलनेन तत्क्रीड़ाकरणात्तस्यास्तथात्वम् । कर एव पात्रम् । २हस्तरूपे पात्रे च । "करपात्रे स्थिते तोये कृत्वा मूत्रपुरीषके । आसुरं तत् भवेत्तोयं पीत्वा चान्द्रायणं चरेत्" आ० त० स्मृतिः ।

करपाल पु०करं पालयति पाल-अण् उप०स० । १खड्गे अमरटीका । गौरा० ङीष् । २हस्तयष्टौ (सोंटा) स्त्री जटा० । ण्वुल् टाप् अतइत्त्वम् । करपालिकाऽप्यत्र स्त्री । सा च एकधारास्त्रभेदे क्षीरस्वामी ।

करपीडन पु० करस्य वधूकरस्य पीड़नं ग्रहणं वरेण यत्र । १विवाहे "सुतपरिणयात् षण्मासान्तः सुताकरपीड़नम्" मु०चि०। पाणिपीडनादयोऽप्यत्र ।

करबाल पु० करस्य बालः शिशुरिव । १नखे शब्दमा०। करं बलति संवृणोति बल—संवरणे अण् उप० स० । २खड्गे (तरवाल) भरतः "शक्तीश्च विविधास्तीक्ष्णाः करबालांश्च निर्मलान्"भा०आ०३७। ण्वुल् अत इत्त्वम् । करबालिका अस्त्रभेदे स्त्री ।

करभ पु०कॄ-अभच्, करे भाति भा-क वा। मणिबन्धात् कनिष्ठापर्य्यन्ते करस्य १बाह्यदेशे, अमरः । २करिशावके, "कदली कदली करभः करभः" प्रसन्नरा० "करभोरु रतिप्रज्ञे द्वितीये पञ्चमेऽप्यहम्" विद्यासु० ३उष्ट्रशिशौ (नखी) नाम ४गन्धद्रव्ये, ५उष्ट्रमात्रे पुंस्त्री मेदि० । स्त्रियां ङीष् "करभकण्ठकडारमाशाः"माघः "स तु वृत्तस्य परिघं करञ्च करभोपमम्" भाग० ६,१२,२१ । "व्यजायन्त खरा गोषु करभाऽश्वतरीषु च" भा०मौस० २अ० । करोबभेत्यस्याः क्विप् भी बा० ड गौरा० ङीष् वा ।६करभी वृश्चिकाल्याम् स्त्री (विछाति) स्वार्थे कन् करभक । उष्ट्राद्यर्थे पुंस्त्री । स्त्रियां करभिका ।

करभकाण्डिका स्त्री करभप्रियं काण्डमस्याः कप् अत इत्त्वम् । उष्ट्रकाण्डीवृक्षे राजनि० ।

करभञ्जिका स्त्री भन्ज-ण्वुल् ६त० । करमर्द्दभेदे भावप्र०

करभप्रिया स्त्री ६त० । १क्षुद्रदुरालभायाम् राजनि० उष्ट्रप्रियत्वात्तस्यास्तथात्वम् ।२उष्ट्रयोषिति च ।

करभवल्लभ पु० ६त० । १उष्ट्रप्रिये पीलुवृक्षे, २कपित्थवृक्षे